

BANKALARDA KURUMSAL YÖNETİM VE RISK İLİŞKİSİ: TÜRKİYE UYGULAMASI

Kenan Özdemir

Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
knoozdemir@outlook.com

Emel Yücel

Çukurova Üniversitesi, Kozan İşletme Fakültesi
Yrd. Doç Dr
eyucel@cu.edu.tr

Yıldırım Beyazıt Önal

Çukurova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Prof. Dr.
ybeyazit@cu.edu.tr

Özet

Bu çalışmada bankalarda toplam riski etkileyen faktörler kurumsal yönetim uygulamaları temelinde incelenmiştir. Banka riskini etkileyen faktörler, Borsa İstanbul'da işlem gören bankaların 2007-2014 dönemine ait verileri kullanılarak analiz edilmiştir. Regresyon analizlerinde, sabit etkiler tahmin yöntemi uygulanmıştır. Analizler sonucunda elde edilen bulgular, yönetim kurulu ölçeği ile banka riski arasında negatif yönlü ilişki olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, bankalarda yönetim kurulu başkanının aynı zamanda genel müdür olması (ikilik) durumunda, banka riskinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yönetim Kurulu Ölçeği, İkilik, Vekalet Teorisi*

Jel Sınıflaması: *G21, G30, G34.*

Alan Tanımı: *Finans, İşletme¹*

Bu çalışma 14.10.2016 tarihinde Adana'da gerçekleşen IV. Sosyal Bilimler Araştırmaları Konferansı'nda sunulan bildirinin gözden geçirilerek genişletilmiş halidir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND RISK: AN APPLICATION OF TURKEY

Abstract

In this study, the determinants of total risk of banks are analyzed based on the corporate governance. The determinants of bank risk are analyzed using data from Turkish banks, which are listed in BIST Index for the period from 2007 to 2014. In this work, fixed effect estimation method is used in the analysis process. The results of the analysis indicated that there is a statistically negative relationship between board size and total risk of the bank. Additionally, an increase in the duality can decrease total risk of the banks.

Keywords: Board Size, Duality, Agency Theory

Jel Classifications: G21, G30, G34.

1. GİRİŞ

Kurumsal yönetim, yöneticiler, yönetim kurulu ve hissedarlar arasındaki ilişkiye odaklanarak, yönetim uygulamalarında standartların oluşturulmasının önemine vurgu yapmaktadır. Kurumsal yönetim uygulamaları aracılığıyla yönetim kurulu, faaliyetlerini şeffaf, hesap verilebilir ve adil bir şekilde yürütebilme olanağına sahip olabilmektedir. Pay sahipleri ve firma açısından riski azaltmada etkili olabilecek risk yönetimi ve bilgi sistemlerinin oluşturulmasına ortam hazırlamaktadır. Vekalet teorisinin belirttiği temsil maliyetlerinin azaltılmasında kurumsal yönetimin etkili olabileceği düşünülmektedir. Temsil maliyetleri, yöneticilerin kendi faydalarını maksimize etme yoluna gitmeleri durumunda söz konusu olmaktadır (Jensen and Meckling, 1976).

Bankalarda kurumsal yönetim uygulamaları, yönetmeliklerle belirlenmiş olup, üzerinde önemle durulan ve takip edilen bir yapıdadır. Bankalar fon transferinde aracılık ederek firmaları desteklemekte ve ekonomik büyümede önemli bir rol üstlenmektedir. Bankalarda yönetsel zayıflıkların olması halinde bunun finansal sistem ve ekonomi açısından önemli sorunlara yol açabileceği düşünülebilir. ABD’de 2007 yılında ortaya çıkan finansal krizle birlikte bankacılık sektöründe yaşanan iflas ve devlet müdahaleleri sonrasında bankaların üst düzey yönetimi ve bankalarda kurumsal yönetim konuları sıkça tartışılır hale gelmiştir. Banka

riskinin en aza indirilmesi konusunda kurumsal yönetim uygulamalarının önemi ortaya çıkmaktadır. Bankalarda kurumsal yönetim uygulamalarının etkilerinin belirlenmesi bankacılık sektörü ve genel ekonomi açısından kritik öneme sahiptir. Bu çalışmada da Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların toplam riskini etkileyen faktörler kurumsal yönetim uygulamaları ve bankaya özgü faktörler dikkate alınarak araştırılmıştır.

2. LİTERATÜR

Bankaların yönetsel faaliyetleri ve sahiplik yapıları incelendiğinde, arzu edilen sermaye dağılımını sağlayamayabilecekleri düşüncesiyle banka kararlarında standart uygulamaların oluşturulmasına yönelik düzenlemeler ortaya konulmaktadır. Bankacılıkla ilgili düzenlemelerin banka riski üzerinde etkili olabileceği belirtilmektedir (Leaven and Levine, 2006). Rugangira, (2012) ABD’deki bankalarda 1998-2007 dönemi için kurumsal yönetimin rolünü araştırarak, kurumsal yönetim ve risk arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada, yönetim kuruluna ilişkin değişkenlerin risk üzerinde etkili olduğu, yönetim kurulu ölçeği ile risk arasında negatif yönlü ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Andrieş ve Nister (2016) 10 Avrupa ülkesinde kurumsal yönetim ve banka ile ilgili düzenlemelerin, bankaların riski üzerine ilişkisini 2005-2012 dönemi için araştırmışlardır. Analiz sonuçları özkaynak/toplam varlıklar değişkeninin tüm modellerde risk ile ters yönlü ilişkili olduğunu göstermiştir. Chan ve diğ. (2016) yöneticilerin sosyoekonomik durumlarının Çin’deki ticari bankalar açısından risk alma davranışları üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Analizde bağımlı değişken olarak üç farklı risk ölçütünden yararlanılmıştır. Bulgular yönetim kurulu ölçeği ile toplam riskin pozitif yönlü ilişkili olduğunu, diğer yandan özkaynak/toplam aktifler oranıyla toplam riskin pozitif yönlü ilişkili olduğunu göstermiştir. Iqbal ve diğ. (2015) 2005-2010 dönemi için ABD’deki finansal kuruluşlardan geniş bir örneklem için kurumsal yönetim ve sistematik risk ilişkisini incelemişlerdir. Analiz sonuçları daha hissedar odaklı finansal kuruluşların daha yüksek seviyeli sistematik risk ile ilişkili olduklarını ortaya koymuştur. Diğer yandan sistematik risk ile karlılığın anlamlı ters yönlü ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Switzer ve Wang (2013) ABD’deki ticari ve tasarruf bankalarının kurumsal yönetim yapıları ile kredi riski arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Genel olarak kurumsal yönetim uygulamalarının ABD’deki ticari bankalarda tasarruf bankalarından çok daha etkili olduğu anlaşılmıştır. 2007-2010 finansal kriz döneminde kurumsal yönetimin bankaların temerrüde düşmesi üzerindeki rolünü Berger ve diğ. (2012)

incelemişler ve riskin önemli derecede sahiplik yapısından etkilendiğini ortaya koymuşlardır. Analizlerde karlılık, risk ile anlamlı negatif ilişkilidir. Diğer yandan ikilik uygulamasının risk üzerinde negatif yönlü etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Hu (2016) Çin'deki 23 ticari bankanın, içsel yönetiminin bankanın finansal sağlamlığını artırmadaki önemini 2008-2014 dönemi için araştırmıştır. Analiz sonuçları banka riski ile yönetim kurulu ölçeği arasında negatif, bağımsız yönetici oranı arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu göstermiştir. Anginer ve diğ. tüm dünyadan bankaların dahil edildiği örneklem için bankalarda geri ödeme riski ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Analiz dönemi 2004-2008'dir. Analiz sonuçlarına göre daha hissedar odaklı kurumsal yönetim uygulamaları bankaların geri ödeme riski ile pozitif yönlü ilişkilidir. Zigraiova (2016) bankalarda yönetim kurulu yapısının risk üzerinde nasıl etki gösterdiğini 2001-2012 dönemi için Çek Cumhuriyeti'ndeki bankalar açısından analiz etmiştir. Analiz sonuçları, yabancı uyruklu yönetim kurulu üye oranı arttığında banka riskinin arttığını, diğer yandan yönetim kurulunda doktora yapmış üye bulunması durumunda finansal sağlamlığın arttığını göstermiştir.

Minton ve diğ. (2014) bankaların yönetim kurullarında bağımsız finansal uzmanların bulunmasının daha yüksek ya da daha düşük risk alma ile ilişkili olup olmadığı ve risk almanın hissedarlar için değer yaratıp yaratmadığını araştırmışlardır. Bağımsız ve finansal tecrübesi olan yöneticilerin, 2007-2008 döneminde bilanço riski ve piyasa riski üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sullivan (2012) çalışmasında ABD'deki bankalarda performans ve risk ile yönetim kurulunun yapısı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Analizler sonucu yönetim kurulu ölçeğinin büyük olmasının bilanço ve piyasa riskini azalttığını belirtmiştir. Rachdi ve Ameer (2011) Tunus'taki 11 büyük ticari bankanın performansı ve risk alma üzerinde kurumsal yönetimin etkisini araştırmışlardır. Yönetim kurulu ölçeğinin banka riski ile ters yönlü ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Marco ve Fernandez (2008) İspanya'daki finansal kuruluşlarda sahiplik yapısı ve risk alma konusunu araştırmışlar, ticari bankaların, tasarruf bankalarına kıyasla daha riskli projelere yatırım yapma eğiliminde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada Türkiye'de Borsa İstanbul'da işlem gören bankaların verilerinden yararlanılarak sabit etkiler tahmin yöntemi ile kurumsal yönetim uygulamalarının

banka riskine etkileri analiz edilmiştir. Analize konu firmaların 2007-2014 dönemine ait verileri Worldslope veri tabanından datastream aracılığıyla elde edilmiştir.

Araştırma modelinde bağımlı değişken toplam banka riski olup, bankanın hisse senedi getirisinin standart sapması şeklinde hesaplanmıştır. Toplam risk bankaların hisse senedi getirilerindeki değişkenliği göstererek, bankanın varlıkları, yükümlülükleri ve bilanço dışı pozisyonları ile ilgili piyasanın algısını yansıtmaktadır. Toplam risk, denetim kuruluşları ve banka yöneticileri tarafından sıklıkla izlenmektedir (Pathan, 2009). Bağımsız değişkenler ise, kurumsal yönetim değişkenleri, bankaya özgü değişkenler ve makroekonomik değişkenlerden oluşmaktadır. Kurumsal yönetim değişkenleri, yönetim kurulu ölçeği, yönetim kurulunda belirli bir alanda uzmanlığa sahip üye oranı ve ikilik değişkenlerinden oluşmaktadır. Bankaya özgü değişkenler; aktif karlılık, kredi/mevduat oranı ve sermaye oranıdır. Makroekonomik değişken olarak ise Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'daki (GSYİH) değişim dikkate alınmıştır. Araştırma modeli aşağıda yer almaktadır:

Toplam Risk_{it}

$$\begin{aligned} &= a + \beta_1(Y.K. \text{ Ölçeği}_{it}) + \beta_2(Y.K. \text{ Uzmanlığı}_{it}) + \beta_3(\text{İkilik}_{it}) \\ &+ \beta_4(\text{Karlılık}_{it}) + \beta_5(\text{Kredi Mevduat Oranı}_{it}) \\ &+ \beta_6(\text{Sermaye Oranı}_{it}) + \beta_7(\text{GSYİH Değişim}_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned}$$

Eşitlikte i analize dahil edilen firmaları ($i=1, \dots, N$), t ise analiz dönemini ($t=1, \dots, T$) ifade etmektedir. Araştırma modelinde yer alan değişkenlerden yönetim kurulu ölçeği, banka yönetim kurulundaki üye sayısının doğal logaritması alınarak elde edilmiştir. Yönetim kurulu uzmanlığı, banka yönetim kurulunda belirli bir alanda uzmanlığı bulunan üye oranını ifade etmektedir. *İkilik*, bankanın genel müdürünün aynı zamanda yönetim kurulu başkanı olması durumu olup, ikilik olması halinde 1, diğer durumda 0 kukla değişkeni kullanılmıştır. Karlılık değişkeni, aktif karlılığını ifade etmekte ve kredi/mevduat oranı toplam kredilerin toplam mevduatlara bölünmesiyle elde edilmektedir. Sermaye oranı ise özkaynak/toplam varlıklar oranı şeklinde hesaplanmıştır. GSYİH'daki değişim, yıllar itibariyle yüzde değişim olarak hesaplanmıştır.

Regresyon analizlerinin geçerli ve tutarlı olması açısından en küçük kareler tahmin yöntemlerinin varsayımlarının incelenmesi gerekmektedir. Değişkenler arasındaki çoklu doğrusal bağlantı problemi incelenmiş ve bu değer ortalama 1.16

düzeyinde elde edilmiştir. Buna göre çoklu doğrusal bağlantı problemi bulunmamaktadır. Spesifik etkiler ve açıklayıcı değişkenler arasındaki ilişki ise Hausman test aracılığı ile belirlenebilmektedir (Hausman, 1978). Sabit etkiler regresyon tahminlerinin rassal etkiler regresyon tahminlerine göre tutarlı olduğu belirlenmiştir ($\chi^2:46.49$, $p:0.000$). Değişen varyans problemi için dayanıklı (robust) tahminler yapılmıştır ($\chi^2:3.06$, 0.080).

4. BULGULAR

Araştırma modelinde yer alan değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler hesaplanarak, firmaların genel özellikleri ortaya konulmuştur. Ayrıca, korelasyon analizi yapılarak, modeldeki değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisi belirlenmiştir. Aşağıda verilen Tablo 1’de, analize dahil edilen değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler yer almıştır. Toplam banka riski, yönetim kurulu ölçeği, yönetim kurulu uzmanlığı, ikilik, karlılık, kredi/mevduat oranı, sermaye oranı ve GSYİH değişimi değişkenlerinin gözlem sayıları, ortalama değerleri, standart sapmaları ile minimum ve maksimum değerleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistikler

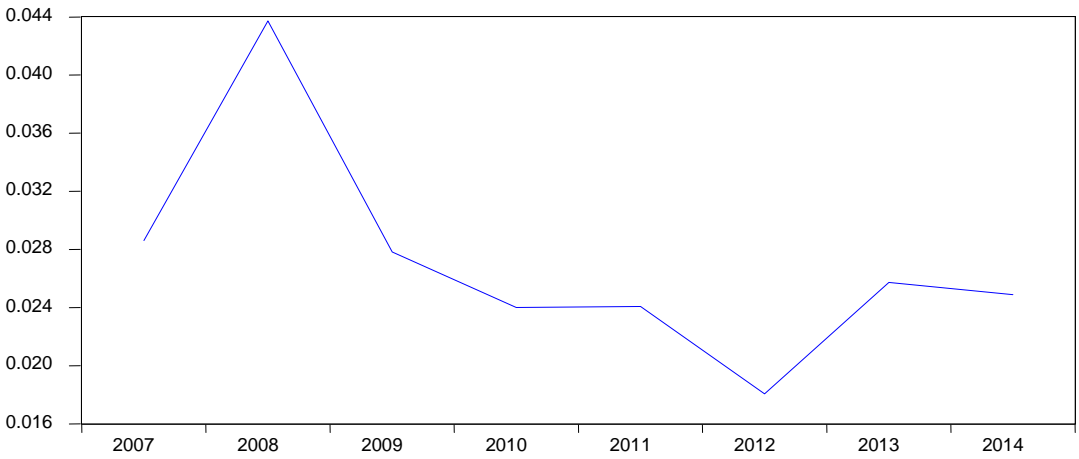
	Gözlem	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Toplam Banka Riski	56	0.027	0.009	0.016	0.057
Y. K. Ölçeği	41	2.352	0.193	2.079	2.708
Y. K. Uzmanlığı	41	0.735	0.191	0.357	1
İkilik	41	0.317	0.471	0	1
Karlılık	56	0.292	0.014	-0.054	0.057
Kredi/Mevduat Oranı	56	1.129	0.143	0.790	1.412
Sermaye Oranı	54	0.113	0.018	0.082	0.169
GSYİH Değişim	56	0.138	0.129	-0.115	0.295

Not: Araştırmaya konu banka sayısı 7’dir.

Tablo 1’de yer alan tanımlayıcı istatistiklere göre bankaların toplam risk düzeyi ortalama %2,7 civarında gerçekleşmiştir. Kredi/mevduat oranı ortalama %112,9 civarında elde edilmiştir. Bu durum söz konusu bankaların topladıkları mevduatlardan daha fazla kredi dağıttıklarını göstermektedir. Sermaye oranı, bankanın toplam aktifleri içerisindeki özkaynak payını göstermekte olup, söz konusu bankalar için ortalama %11,3 civarında tespit edilmiştir. Yönetim kurulu uzmanlık düzeyi ise ortalama %73,5 civarında gerçekleşmiştir. Bankaların riskinin gözlemlenmesinde bankaların toplam riski önemli bir araçtır. Bu açıdan

Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren bankaların ortalama toplam risk değerleri yıllar itibariyle hesaplanmıştır. Söz konusu değerler aşağıda sunulan Grafik 1'de yer almaktadır.

Grafik 1. Bankalarda Yıllar İtibariyle Ortalama Toplam Risk Değerleri

Bankaların ortalama toplam risk değerlerinin 2008 yılında diğer yıllara göre en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. Sonrasında ise 2012 yılına kadar her yılda bu değerlerin azaldığı dikkat çekmektedir. 2007 yılında ABD'de ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılan finansal kriz, 2008 yılında daha da derinleşmiş ve piyasalar üzerindeki etkileri daha iyi gözlemlenebilmiştir. Bu sebeple Türkiye'de Borsa'da işlem gören bankaların, ortalama toplam risk değerlerinin 2008 yılında zirveye ulaşmasında finansal krizin etkili olabileceği düşünülebilir.

Analize konu olan bankaların kurumsal yönetim değişkenleri, bankaya özgü değişkenler, makroekonomik değişkenler ve toplam riskleri arasında korelasyon ilişkisi olup olmadığı korelasyon analizi aracılığıyla hesaplanmıştır. Korelasyon analizi sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2'de yer alan korelasyon analizi sonuçlarına göre kredi/mevduat oranı toplam risk ile ters yönde hareket etmektedir. Bu, bankaların topladığı mevduata

oranla dağıttığı kredilerin artmasının toplam riski azalttığını göstermektedir. Kurumsal yönetim değişkenlerinden yönetim kurulu ölçeği, sermaye oranı ile pozitif yönlü ilişkilidir. Diğer yandan söz konusu bankaların yönetim kurullarının ölçeği arttıkça, özel nitelikli yönetim kurulu üyesi oranının azaldığı tespit edilmiştir. Makroekonomik değişken olan GSYİH'daki değişimin toplam risk ile aynı yönde korelasyon ilişkisine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, GSYİH'daki değişimler arttıkça söz konusu bankaların toplam riskinin artacağını göstermektedir.

Tablo 2. Korelasyon Analizi Sonuçları

	Toplam Risk	Y. K. Ölçeği	Y. K. Uzmanlığı	İkilik	Karlılık	Kredi/Mevduat Oranı	Sermaye Oranı
Y. K. Ölçeği	-0.182 (0.255)	1					
Y. K. Uzmanlığı	0.260 (0.100)	-0.542 (0.000)***	1.000				
İkilik	-0.084 (0.600)	0.089 (0.578)	-0.160 (0.317)	1.000			
Karlılık	-0.088 (0.518)	0.207 (0.195)	0.212 (0.184)	0.077 (0.632)	1.000		
Kredi/Mevduat Oranı	-0.281 (0.036)**	0.147 (0.358)	-0.171 (0.286)	-0.111 (0.489)	-0.302 (0.023)**	1.000	
Sermaye Oranı	0.146 (0.291)	0.307 (0.057)*	-0.041 (0.806)	-0.506 (0.001)**	0.083 (0.550)	-0.091 (0.511)	1.000
GSYİH Değişim	0.282 (0.035)**	0.012 (0.939)	-0.014 (0.929)	-0.075 (0.639)	0.208 (0.124)	-0.187 (0.169)	0.035 (0.799)

Not: Parantez içerisindeki değerler, ilgili katsayıya ait olasılık p değeridir. * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

Borsa İstanbul'da işlem gören bankaların toplam riskini etkileyen faktörler, kurumsal yönetim temelinde, sabit etkiler tahmin yöntemi ile analiz edilmiş ve regresyon analizi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur. 2007-2014 döneminin verilerinden yararlanılan söz konusu analizde, bağımlı değişken olarak bankaların

toplam riski yer almıştır. Diğer değişkenler analize aşamalı olarak dahil edilmiştir. İlk olarak kurumsal yönetim değişkenleri ve bankaya özgü değişkenler analizde yer almış daha sonra makroekonomik değişken analize dahil edilmiştir.

Tablo 3. Regresyon Analizi Sonuçları

	Toplam Risk	Toplam Risk
Y. K. Ölçeği	-0.018*** (0.004)	-0.019*** (0.006)
Y. K. Uzmanlığı	-0.005 (0.007)	-0.005 (0.006)
İkilik	-0.005*** (0.001)	-0.004*** (0.001)
Karlılık	0.261 (0.179)	0.242 (0.219)
Kredi/Mevduat Oranı	-0.035*** (0.005)	-0.033*** (0.006)
Sermaye Oranı	-0.389*** (0.086)	-0.373*** (0.066)
GSYİH Değişim		0.011** (0.003)
Sabit Terim	0.150*** (0.023)	0.147*** (0.021)
Gözlem Sayısı	39	39
R ²	0.706	0.738
F İstatistiği	49.15***	1332.35***

Not: Parantez içerisindeki değerler ilgili katsayıya ait Driscoll-Kraay standart hata değerleri olup, * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$ ifade etmektedir.

Tablo 3'e göre regresyon tahminlerinin istatistiksel açıdan anlamlı F istatistiklerine sahip oldukları görülmektedir. Firmaya özgü değişkenlere makro ekonomik bir değişken olarak gayri safi yurt içi hasıladaki değişimin eklenmesiyle birlikte R^2 değeri yükselmektedir. Bankaların finansal özelliklerini içeren faktörler ve kurumsal yönetim uygulamalarının dikkate alındığı modelde, bankanın toplam riski ile yönetim kurulu ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı negatif ilişki olduğu görülmektedir. Bu sonuç, Switzer ve Sahut (2015); Switzer ve Wang (2013); Minton ve diğ. (2014); Sullivan (2012); Rachdi ve Ameer (2011) çalışmaları ile uyumludur. Yönetim kurulu ölçeğinin yüksek olması, yönetim kurulunun geniş çaptaki uzmanlık, tecrübe ve çoklu bakış açılarını içerisinde barındırması anlamına gelebilir. Buna göre yönetim kurulunun büyük ölçekli olması durumunda, çok sayıda kişinin karar sürecine dahil olması, denetim ve kontrolü artırarak karar verme sürecinde etkinliğin artırılabilmesine olanak sağlayabilmektedir. Bankaların, büyük ölçekli yönetim kurulu yapısından olumlu yönde etkilendikleri ve yönetim kurulu ölçeğindeki artışla birlikte daha düşük risk düzeylerine ulaşabilecekleri anlaşılmaktadır. Diğer bir bulgu, ikilik yani genel müdürün aynı zamanda yönetim kurulu başkanı olması durumunda bankanın toplam riskinin azalacağı şeklindedir. Berger ve diğ. (2012) çalışmalarında aynı sonuca ulaşmışlardır. Vekalet teorisi ekseninde, yönetim kurulu başkanı ile genel müdürün aynı kişilerden oluşmasının firmada temsil maliyetlerine yol açabileceği belirtilmektedir. Elde edilen ikilik ile toplam risk arasındaki negatif ilişki bulgusu, teorisinin temsil maliyetleri öngörüsüyle örtüşmemektedir. Bankalarda ikilik uygulamasının, toplam riski azaltmada yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. Banka riski ile kredi/mevduat oranı arasında negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Söz konusu dönemde Türkiye'de borsada işlem gören bankaların mevduatlarına oranla dağıttıkları krediler arttığında toplam riskleri azalmaktadır. Kredi/mevduat oranının yüksek olması güvenilir finansman modeline geçildiği ve bankanın daha az riske maruz kaldığı şeklinde yorumlanabilir. Bu durum da kredi/mevduat oranı arttıkça banka riskinin azalmasında etkili olabilir. Andrieş ve Niester (2016) çalışmaları ile uyumlu olarak sermaye oranının da toplam risk ile ters yönlü ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bankaların aktifleri içerisindeki özkaynak paylarının artması halinde sermaye yeterliliği açısından güçlü bir pozisyona sahip olabilecekleri ve toplam riskin azalacağı ortaya çıkmaktadır. GSYİH'daki değişim ile banka riski arasında pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. GSYİH'daki değişimlerin artması diğer bir

ifadeyle makroekonomik dalgalanmalar bankaların hisse senedi getirilerindeki dalgalanmaları dolayısıyla banka riskini artırmaktadır.

5. SONUÇ

Bu çalışmada kurumsal yönetim uygulamaları, bankaya özgü değişkenler ve makroekonomik değişkenlerin bankaların toplam riski üzerine etkisi araştırılmıştır. Analiz sonuçları kurumsal yönetim değişkenlerinin bankanın toplam riski üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. İkilik ve yönetim kurulu ölçeğinin bankanın toplam riski ile negatif yönlü ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Yönetim kurulu ölçeğinin artması, yönetim kurulundaki uzman sayısının ve farklı bakış açılarının artmasına ortam hazırlamaktadır. Bu durum da bankaların toplam riskinin azalmasında etkili olabilir. Diğer yandan genel müdürün yönetim kurulu başkanı olması durumunda toplam riskin azalacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bankaya özgü değişkenler açısından analiz sonuçları kredi/mevduat oranı ve sermaye oranının toplam risk ile negatif yönlü ilişkili olduğunu göstermektedir. Kredi/mevduat oranının yüksek olması durumunda toplam riskin azalacağı sonucu, bankaların finansal aracılık faaliyetlerini etkin yürütmelerinin riskin azalması konusunda etkili olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan GSYİH'daki değişimin toplam risk ile pozitif yönlü ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak kurumsal yönetim uygulamalarından banka ölçeğinin büyük olması ve genel müdürün aynı zamanda yönetim kurulu başkanı olması durumu riskin azaltılmasına katkı sağlayabilir. Diğer yandan bankaların sermaye oranları ve kredi/mevduat oranlarının yüksek tutulmasının bankaların toplam riskinin azaltılmasında faydalı olabileceği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

Andrieş, Alin Marius & Nistor Simona. “*Systemic Risk, Corporate Governance and Regulation of Banks Across Emerging Countries*”, *Economic Letters*. 144, 2016, 59-63.

Anginer, Deniz; Kunt, Asli Demirguc; Huizinga, Harry & Ma, Kebin. “*Corporate Governance and Bank Insolvency Risk: International Evidence*”, *Policy Research Working Paper-World Bank Group*. No WPS 7017, 2014

Berger, Allen N.; Björn, Imbierowicz & Christian, Rauch. “*The Roles of Corporate Governance in Bank Failures during the Recent Financial Crisis*”, European Banking Center Discussion Paper, 023, 2012, 1-46.

Chan, Sok-Gee; Koh, Eric H.Y. & Karim, Mohd Zaini Abd. “*The Chinese Banks’ Directors and Their Risk-Taking Behavior*”, Chinese Management Studies. 10:2, 2016, 291-311.

Hausman, Jerry. “*Specification Tests in Econometrics*”, *Econometrica*, 46:6, 1978, 1251-1271.

Hu, Yanhui. “*The Impact of Internal Governance on Bearing the Risk of City Commercial Banks*”, *Open Journal of Social Sciences*. 4, 2016, 163-172.

Iqbal, Jamshed; Strobl, Sascha & Vahamaa, Sami. “*Corporate Governance and the Systemic Risk of Financial Institutions*”, *Journal of Economics and Business*. 82, 2015, 42-61.

Jensen, Michael C. & Meckling, William H. “*Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership structure*”, *Journal of Financial Economics*. 3:4, 1976, 305-360.

Leaven, Luc & Levine, Ross. “*Corporate Governance, Regulation and Bank Risk Taking*”, World Bank Mimeo. 2006.

Marco, Teresa Garcia & Fernandez, M. Dolores Robles. “*Risk-Taking Behaviour and Ownership in the Banking Industry: The Spanish Evidence*”, *Journal of Economics and Business*. 60, 2008, 332-354.

Minton, Bernadette A. Taillard, Jerome P. & Williamson Rohan. “*Financial Expertise of the Board, Risk Taking, and Performance: Evidence from Bank Holding Companies*”, *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 49:2, 2014, 351-380.

Pathan, Shams. “*Strong Boards, CEO Power and Bank Risk-Taking*”, *Journal of Banking and Finance*. 33, 2009, 1340-1350.

Rachdi, Housseem & Ameer, Ines G. B. “*Board Characteristics, Performance and Risk Taking Behaviour in Tunisian Banks*”, *International Journal of Business and Management*. 6:6, 2011, 88-97.

Rugangira, Paul Kato. “*Corporate Governance, Financial Distress, and Risk Taking in the USA Banking Sector*”, Doctoral of Philosophy. The University of Leeds, 2012.

Sullivan, Jennifer O. “*Corporate Governance, Performance and Risk-Taking in the US Banking Industry*”, University of New Orleans Theses and Dissertations. 2012.

Switzer, Lorne N. & Wang, Jung. “*Default Risk Estimation, Bank Credit Risk, and Corporate Governance*”, Financial Markets, Institutions & Instruments. 22:2, 2013, 91-112.

Zigraiova, Diana. “*Management Board Composition of Banking Institutions and Bank Risk-Taking: The Case of Czech Republic*”, IES Working Paper. 2016.